

očividno mnogo čital). Ljubezen k severu, k svojevrstnemu načinu življenja, zraven pa k psihološki analizi ne samo s pomočjo izbire besed in dialogov, ampak tudi dejstev, je značilna za L. Leonova. Ž njim mi tudi končujemo pregled sodobne ruske literature.

Končno naj nam bo dovoljeno samo na osnovi sheme A. L. Bema omeniti še nekatere pisatelje. Prej pa naj še poudarimo doslej neocenjeni vpliv N. Gogolja, F. Dostojevskega in deloma tudi M. Gorjkega na novo rusko literaturo. 1. *Realistom*, opisovalcem bitja sedanjosti, spada Pantelejmon Romanov. — 2. *Neosimbolistom* pa B. Piljnjak. Oba sta v Rusiji precej znana, vendar smatramo mi P. Romanova za bolj zanimivega in večjega od Piljnjaka. — K 3. skupini prištevam I. Erenburga in zelo spretnega in talentiranega A. Tolstega — »smjenovjehovca«.

Umestno se nam zdi povedati tudi par besed o kritiki v SSSR in o virih za novejšo rusko literaturo: V Rusiji se borita sedaj dve šoli. Ena je marksistična in jo je ustanovil Plehanov-Beljtov. Druga je formalna. Na čelu prve stoje Vorovskoj, V. Polonskij, B. Trockij, S. Gorbačev in Ležnjev. Na čelu formalne šole, ki se ne zanima v prvi vrsti za razredno ideologijo pisatelja, ampak za spremembo forme del in za zgodovino vplivanja forem na formo, stoje V. B. Šklovskij, B. Eichenbaum in mogoče še Brik. (Mnogih važnih formalistov, kakor prejšnjega profesorja V. Vinogradova ali prof. Žirmunskega nismo navedli, ker se v marsičem ne skladajo s čistim formalizmom.)

Izmed virov za novejšo rusko literaturo lahko priporočimo samo z mnogimi klavzulami zgodovino nove ruske literature G. Gorbačeva in Zgodovino novejših ruske literature Ljvova-Rogačevskega. V pesniški stroki je prav dobro sestavljena Antologija nove ruske poezije (l. 1925 Ježov in Šamurin). Izmed časopisov opozarjam samo na najglavnejše: »Pečatj i revolucija« (nekako od l. 1925), »Krasnaja Novj« (nekako od l. 1922) in »Novyj Mir«. Izmed almanahov pa: »Krasnaja Novj«, 1925, »Literaturnaja Myslj« (l. 1925, vsega tri knjige), »Zemlja i Fabrika« in »Russkij Sovremennik« (vsega so izšle okrog l. 1924 štiri knjige). Izmed izvenruskih pa »Sovremennaja Zapiski«.

KIČ IN ŠUND

DR. FRAN ČIBEJ

Zdi se mi, da smo v rabi teh dveh besed netočni in nedosledni; navadno jih istovestimo, kar ni dopustno. Kajti vsaka pomeni drugačno izvenestetsko ozir. neestetsko kategorijo. Če se pa kič bistveno razlikuje od šunda, mora biti tudi naša ocenitev obeh različna.

Trdim, da je za popolno določitev pojma *kič* treba treh znakov. Kič je pojav, ki je 1. neestetski, to je estetsko oporečen, 2. nastopa s pretenzijo prave umetnine, 3. računa z izvenestetskimi motivi pri doživljajočem. Vsi ti trije

znaki so bistveni in neobhodni, sicer nimamo pravice govoriti o kiču.

Zgolj estetsko-umetniški kriterij ne zadošča. Umetniško zgrešeno in estetično manjvredno postane delo lahko po nesreči, ker umetniku proces ustvarjanja ni uspel, ker je za veliko inspiracijo zmanjkalo oblikujoče sile, ker je vitalna energija v umetnikovi psihi splahnela in njegova roka ni mogla ustvariti več kot torsa. Tedaj smatramo umetnino za nepopolno, v skrajnih slučajih za izrazito estetsko nevrredno. Po izrazni moči se nam zdi šibka, brez duše in toplote; po funkciji resničnosti je lahko subjektivna, netočna, v skrajnem slučaju lažniva; po formalnih vidikih nezadostno strukturirana, medla in ohlapna, »snov ni poduhovljena«; po problemih se nam vidi površna ali banalna ali enostranska; po simbolistiki pa nezadostna, prazna, trpka, skeptična. Navedeni estetski kriteriji ne dovoljujejo sami zase oznake »kič«. Kič je več, je slabši.

Kič ni samo estetsko nezadovoljiv, kič ta svoj nedostatek prikriva, na zunaj nastopa z ambicijo prave umetnine. Veljati hoče za neoporečen stvar, zase zahteva ocenjevanje, ki je adekvatno pravi umetnosti, ne pa lažnivi potvorbi. Možno bi bilo, da kič služi drugačnim namenom kot estetskim, in nihče bi mu tega ne mogel zameriti. A kič izjavlja, da je pristna vrednota, doživljajočemu subjektu zagotavlja svojo polnovrednost, očitno vara ter potrди doživljanje, ki je napačno.

Kako to, da kič ne zgreši svojega namena in da ne spregledamo njegove slabosti? Vedeti treba, da črpa kič svojo sugestivnost in moč iz preračunanosti. Svoj nedostatek izigrava proti naši slabosti. Na zunaj prikrito, pod masko skriva svojo nepristnost, rafinirano zna v nas vzbuditi latentne, podzavestne in subjektivne interese, nezavedno pretvori naša estetska zanimanja v egocentrično reagiranje. Na te energije našega jaza meri in cika, v to smer škili na vse pretege. Dotipati se hoče do živega, a ne po direktni poti, kajti če bi prišel odkrito in nepotvorjeno, bi nujno bil zavrnjen. Zato si preskrbi legitimacijo drugod, ki mu je le sredstvo za doseg nečednih pretenzij in stvoritev lažnivega ozračja.

Kje torej treba iskati kič? Brez dvoma je ustvaril kič slovenski pisatelj, ki se je v predgovoru k svojim črticam kulturnobojno skliceval na Balzaca in velike francoske realiste, da bi izkazal upravičenost svojih diletantskih, nepristno sentimentalnih in »naturalističnih« spisov. V isto vrsto gre spis, ki v navidez objektivni sliki prikazuje predvojno politično in javno mnenje našega naroda, a iz vsega govori potlačena čuvstvenost, ki bo v onemglo zagrenjeni publikli žela priznanje. Prav tak je bil film, ki se je za obletnico Tolstega hotel uveljaviti pod naslovom Ane Karenine, v resnici pa je to bila sicer dobra, a izključno okrog ene igravke osredotočena filmska drama, ki ni imela s Tolstim nikakšnih zvez, pač pa je rafinirano znala zbuditi naše literarne interese. Enako treba oceniti akte, ki pod krinko čiste umetnosti in absolutne lepote telesa usmerjajo našo pozornost v svet seksualnega doživljanja, ali literarna dela, kojih snov in

filozofija se neprestano vrti okrog izpačene erotike in seksualnosti, dobro vedoč, da treba udariti na to struno, če hoče prikleniti čitatelja in zavzeti njegovo neskaljeno umetniško doživljanje.

Nikakor ne trdim, da bi umetnik ne smel vzeti za direktni predmet svojega ustvarjanja seksualnih problemov, nasprotno, velik umetnik more prikazati nepotvorjeno moč nagonov in instinktov ter upodobiti golo elementarno silo čutnosti, in zdrav estetski čut ne bo nikdar zamenjal take umetnine s kičem. Spomnimo le na tozadevne stvaritve Janningsa in Wernerja Krausa v filmu. Zavračamo le dela, kojih intenzivnost je osnovana v napačni asociaciji s seksualno sfero. Istotako se ni mogoče sprijazniti s stvaritvami, ki več ali manj prikrito propagirajo tendenco ter se pri tem naslanjajo na močne interese doživljajočih subjektov. Sumljivo je zlasti ozračje tako zvane razredne in proletarske umetnosti, kjer je korak na stran pot več ko verjeten.

Po mojem se kič bistveno razlikuje od prave tendenčne umetnosti. Le-ta je enostransko aktivistična, sicer pa ne prikriva, da sega preko zaključenosti umetnine, čestokrat naravnost anti-tetično formulira svoje norme ter jih eksplicitno upodablja. Možno je sicer, da površno doživljanje napačno dojame tendenco ter jo egocentrično pobarva, a ta nedostatek ni principialen in je mogoč pri vsaki umetnini. Kič pa v principu ni pozitiven, kajti eksplicitno nastopa kot v sebi usovršen umetniški lik, mimogrede in za hrbtom pa računa s slabostjo subjekta, ki bo po zakonu duševne vztrajnosti in komodnosti, iz podzavestnih nagibov svoje biološke eksistence, iz svoje notranje neurejenosti sledil glasu od zunaj. Ti učinki niso slučajni, temveč predvideni in iskani. Ustvaritelj kiča hoče doseči neobjektivno, zainteresirano doživljanje, ki usodno vpliva na pravilno estetično ocenitev.

Zato je kič nadvse nevaren, z njim ni kompromisa, v nobenem slučaju nima pravice do obstoja. Izrečno estetsko nevrednemu pojavu, ki pod krinko dela videz pozitivnosti, že z zgolj estetičnega vidika odrekamo upravičenost. Konkretno je težko dognati mejo med kičem in pravo umetnostjo; toda, ko se ločitev posreči, je treba kič zavreči iz vsega življenjskega čuvstva.

Šund je od kiča povsem različna izvenestetska kategorija. Zanj veljajo naslednji znaki: 1. Šund nima izrečnih estetskih in umetniških namenov, je več ali manj estetsko indiferenten pojav, navadno je estetično manjvreden, ali vsaj zanemarja umetniške kvalitete, 2. je za šund bistvena uslužnost do publike, šund ustreza raznim potrebam in željam sprejemajočih poedincev, 3. je šund v tej smeri več ali manj kvaren in škodljiv, zato ga z moralnih in pedagoških vidikov skušamo izločiti. Vsi trije kriteriji so bistveni.

Šund spada v krog stvaritev, ki sploh nimajo umetniške ambicije, ga zato tudi ne smemo preso-jati z umetniškimi merili. Kolikor je v tem pogledu pomanjkljiv, ga kvečjemu lahko zavrne-mo z vidika estetske vzgoje, ker nehote in po-sredno kvari naš estetski okus in nas odtuja-je estetskemu doživljanju sploh.

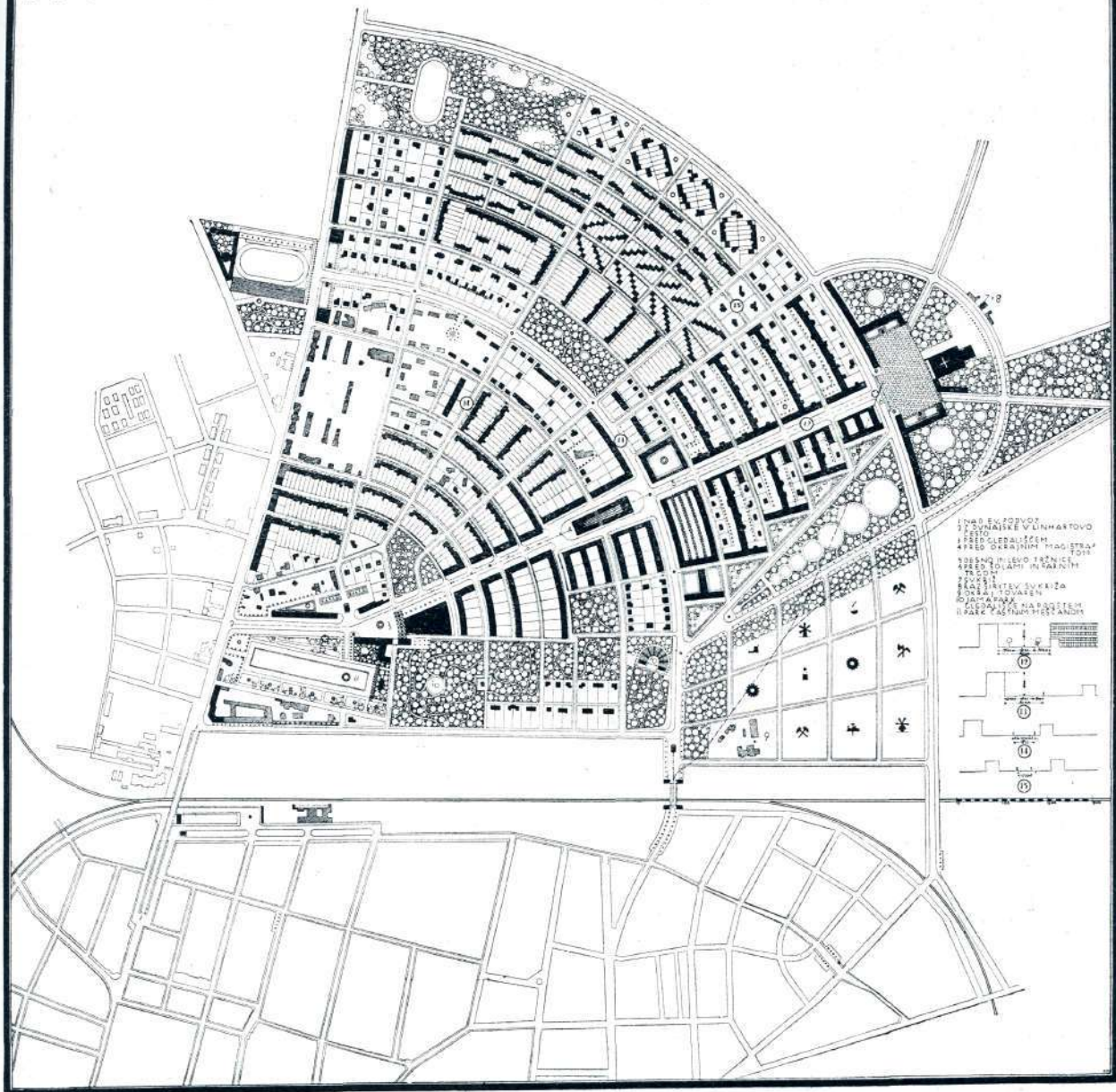
Šund izhaja iz raznih potreb družbe in javnega življenja. V tem pogledu se šund uvršča med široki krog javnih produktov, ki vrše v tem življenju celo vrsto funkcij, ki nimajo z umetnostjo nobene zveze. Ljudje potrebujejo svoji izobrazbeni stopnji odgovarjajočo zabavo, imajo potrebo po sentimentalnosti, to je takem doživljanju, kjer v notranji koncentraciji izživljajo samega sebe; hočejo surogat za istinito življenje, teže za tem, da se dvignejo preko vsakdanjosti v iluzionarni svet, kjer se morejo izdejstviti zakopane in potlačene srčne želje in se sme človek razmahnuti, ne da bi mu bilo treba polagati račun o svojem početju. Temu teženju za senzacionalno romantiko in razživljanjem samega sebe ustreza šund — prav tako kakor tudi dobršni del dobre literature in umetnosti. Tudi čisto umetnost lahko potegnemo v vrvež javnega življenja, kjer mora ustreči našim željam, seveda, če je za to primerna. Šund vrši to funkcijo takorekoč poklicno. Iz uslužnosti do odjemalca ga je avtor postavil v svet, je hotel ustreči potrebi po doživljanju.

Če delo te svoje funkcije ne vrši dobro, če prekorači meje, ki jih v glavnem določa javno mnenje, če je zlasti po vsebini moralno oporečno, rečemo, da je kvarno in škodljivo ter ga žigosamo za šund. Ta negativna kvaliteta je utelešena v delu samem, ima razne stopnje in oblike, v veliki meri zavisi od psiholoških in socioloških momentov. Nahajamo slučaje, kjer je nesporno, da gre za šund, negativnost je grobo očitna, da pred njo ni zavarovana niti robustna in trdokoža psiha. Moralna in vzgojno-izobrazbena vrednost je tedaj lahko izkazljiva. A v večini slučajev odločitev ne pride sama po sebi, zlo je prikrito, vsebina se ne zdi slaba, a za njo tiči lažnivo ozračje in izprijeno življenjsko čuvstvo, ki je neprimerno opasnejše. Sicer pa je ocenjevanje šunda tudi sicer nadvse relativno. Ne samo, da smo različno strogi, da pogostokrat širokosrčno in laksno ocenjujemo, drugič pa ljubosumno in nergaško porabljam naravnost malenkostna moralna in pedagoška merila, — šund se nam prikaže v precej spremenjeni luči, če malo proniknemo v njega psihološko in sociološko razumevanje.

Nepotvorjeno opazovanje dejstev kaže, da skoro ni človeka, ki ne bi imel zgoraj označenih potreb, neuničljiva je še posebej psihična energija, ki ji pravimo hrepenenje. Tisto čudno polarno in ambivalentno doživljanje, ki neprestano niha med izpolnjeno realnostjo in pričakovano ter zaželeno skrito možnostjo, med resničnostjo in predokušano srečo in popolnostjo, ki jo iluzionarno ustvarjajo in potvarjajo najintimnejše plasti našega skrivnostnega jaza — ta neizbežna sila žene človeka, zlasti primitivnejšega in razvojno nesovršenega, a tudi zrelejšega, ko svoj visoki nivo zniža in splava v tok neizbrisne primitivnosti, — da hlastaje grabi za šundom. Moderna karakterologija in psihoanaliza nam je odprla pogled na svet, pred katerim zapirati se nima zmisla.

In ne samo splošno, še podrobneje si treba dejstva ogledati od razvojno psihološke strani.

REGVLACIJA LJUBLJANE SVKRIŽKI OKRAJ

JOZEF PLEČNIK: STUDIJA REGULACIJE SEVERNEGA DELA LJUBLJANE RISAL VINKO GLANZ

V severni del Ljubljane, svetokrižski predmestje ali okraj, ki ima najmanj za 35—40.000 prebivalcev prostora, se odpirajo danes samo dvojna vrata; prva preko železniške proge na Dunajski cesti, druga na koncu Martinove ceste pod železnico. Tretja, pod železnico iz Vodmata, v najkrajšo na našem načrtu vidno obvodno cesto, bi se morala šele ustvariti.

Če bi se proga južne železnice poglobila v odprto zarezo in bi se Miklošičeva in Kolodvorska cesta podaljšali s mostovi preko ugodbine v severni del mesta ter bi se med oba mostova postavil novi kolodvor za tranzitni in lokalni promet, bi bila dosežena lepa zveza starega mesta z novim. Tako se zdi, da so stari inženirji, graditelji južne železnice, našli za ljubljanski kolodvor že najprikladnejšo lego.

Če se pa železnica ne poglobi, kar bi se, mimogrede povedano, dalo zelo dekorativno izvršiti, mora priti do nadvoza ali podvoza proge na Dunajski cesti. Eden ali drugi bi moral dobiti normalno širino dobre ceste z voziščem in obojestranskimi hodniki; padeč pa ne bi smel presegati recimo padca Kongresnega trga. To pa seveda zahteva značno dolžino goltanca za prijeten potek prometa, pa tudi južno in severno proge ob hišah še pomožne vzporedne ceste. Podvoz izključuje poljubno prehajanje občinstva z ene na drugo pomožno cesto, nadvoz pa to omogočuje. Nadvoz bi bil razen tega tudi spodaj uporabljen za trgovine; pri primerni razširitvi rampe tudi zgoraj.

Stara Ljubljana se je kar sama razvijala ob Ljubljani, okrog Gradu itd., svetokrižskemu okraju pa manjka takih silnih in mičnih prirodnih motivov. Tam je samo čista ravan, na nji nefasna Linhartova cesta, Sv. Kristof, več opuščeni ogromni in veliko globoki peščeni jam, vse križem že obstoječe posamezne hiše in končno ljubljansko osrednje pokopališče, Sv. Križ. V predloženem regulacijskem načrtu je narejen poskus urediti in dati v sklad vse te več ali manj

še divje vsaksebi ležeče reči ter jih zvezati z novimi, tako da bi tam nastalo lepo, čisto in razumno moderno mesto, polno solnca in zelenja.

Sv. Kristof leži ob razhodu Linhartove z Dunajsko cesto. Pametno bi bilo porabiti ga zopet kot pokopališče n. pr. »nedolžnih otrok«, ki vendar ne strašijo. V projektu je zaznamovan kot park zaslužnih mož. Od tod si sledi po Linhartovi cesti med visokimi hišami kot prvi point de vue gledališče, kot drugi občinska hiša ali okrajni magistrat, in dalje mimo tržišče za živila kot tretji cilj v daljavi zvonik nove župne cerkve. Linhartova cesta se namreč končuje pred velikim trgom, preko in mimo katerega se potem izliva v daljša podeželska pota. Ta veliki trg oklepajo na levi in desni razne šole, v ozadju pa že omenjena cerkev. Ti objemni predmeti in drevje zastirajo obenem pogled na Sv. Križ in ga stavijo extra muros.

Velike peščene jame postanejo členi vsega sistema javnih sprehajališč in nasadov.

Kratek drevored topolov končuje Martinovo cesto, vodi v dostojno prenovljen podvoz in ponavljajoč se na drugi strani, na novo, samo pogrebom namenjeno gozdno cesto, tako da tu sprejme pokojnika že narava in ga spremlja vsekod do Sv. Križa. Sv. Križ naj bi se razširil s »pokopališčem v gozdu«; na levi strani je namreč potreben visok zelen obrobek, ki bi zakril tovarne, hiše itd. na ti strani.

Parcelacija, namenjena družinskim hišam, ni drugača kot obnovljeni stari avtohtoni krakovski ali lepše povedano najmodernejši angleški sistem; zemljišča so ozka, zato pa dolga in kakor tudi hiše solncu kolikor mogoče ves dan pristopna. Visoke, to je najemne hiše niso zamišljene v blokovem sistemu, kar zahteva izredno skrbno in jasno rešitev tlorisov in vseh fasad.

Novo stavbe so risane na projektu črno, obstoječe pa so črtkane.

Najusodnejši zmoti in prevari zapademo, če pre-
sojamo šund s stališča tako zvanega popolnega
odraslega. Dejstvo pa je, da vsaka starostna doba
na svoj način pretvarja »istinitost«, ozir, se od-
teguje in izmika realnosti čisto svojsko. Navajam
le grobo razvojno črto, ki se začneja v iluzionarni
realnosti pravljičnega sveta majhnega otroka, gre
preko nekoliko bolj realistične faze tako zване
»Robinzonove dobe«; s predpuberteto zažare v
psihici močni in zaenkrat skriti ter praduho-
vno-primitivni čustveni kompleksi, iz tega se izcimi
nadvse značilna pubertetna doba, doba mladost-
nega doraščanja, večne renesanse, neprestanega
prelivanja in prvih življenjskih eksperimentov.
Sledi doba »zrelosti«, to je iztreenja, a se človek
kaj rad zopet vrača na infantilno bazo, ki je le
na videz premagana. Vsaki navedenih dob je pri-
merna določena duševna hrana, puberteti pred-
vsem je pravi pravcati šund naravnost kon-
genialen, struktura šunda se krije do podrobnosti
s strukturo mladostnika. Svet senzacij in roman-
tike, to se pravi svet otroške fantazije zna zbu-
diti iluzijo istinitosti, kakor odgovarja mladost-
nikovi še tipajoči in poskušajoči usmerjenosti
duha. Izživljanje ob šundu je zato zanj bistveno
in neizbežno. Mimogrede pripominjam še, da za
čisto umetnost in njene formalne vrednote mlad
človek v teh letih še ni zrel.

Nepreudarna pedagogika in dosledna ideologija
je skušala iti preko teh dejstev. Poskus pokaže,
da so ta dejstva nepremakljiva in da ni mogoče
bistveno spremeniti osnovne razvojne črte člo-
veka. Zato je pravilno, da izberemo duševno
hrano po označenih vidikih. Otroku vzeti za naše
pojme lažnivi in malomeščanski pravljični svet
je prav tako nezmislno kot pubertetniku na-
vsezgodaj ponujati Shakespeareja. Pedagoško
moremo storiti le toliko, da »kvarne« vplive ome-
jimo na minimum. Toliko o problematiki te
točke. Sedaj pa še besedo o sociološko normativni
strani.

Ocenjevanje šunda je relativno tudi še dru-
gače, iz razlik v javnem mnenju, svetovnem na-
zoru in kulturno-političnem prepričanju in pro-
gramu. Izrazit marksist bo smatral Krištofa
Schmida za šund, istotako vsa dela, ki žive na
račun vnanjega bleska in malomeščanske morale.
Konservativec bo proglašal že vsak dih svobod-
nejšega življenja sumljivim, prav tako kot bo
zavrnil umotvor s slično vsebino. Praktično mora
biti naša naloga, da najdemo srednjo in srečno
pot skozi te zapletene mreže; kjer treba odločno
prijeti, se ne smemo izmakniti, a kjer je proble-
matika očitna, je ne smemo prezreti in zanikati.
Pravilno je, da si vzamemo za cilj izobrazbe
idealnega človeka, ki bo vzvišen nad šund, a
vedeti je tudi treba, da moremo ta cilj doseči
posredno in z delom v globini.

Ne zagovarjam šunda, trdim le, da ima do neke
meje pravico do eksistence, dokler močno ne pre-
stopi svojih meja. Dočim je s kičem kompromis
izključen, je s šundom zveza mogoča. Kič je ab-
solutno negativna kategorija, prava umetnina pa
v veliki meri more prevzeti funkcijo šunda. Na
tej točki treba prijeti v boju zoper šund.

NOVE KNJIGE

SLOVENSKO SLOVSTVO

Fran Govekar: Olga. Vodnikova družba v
Ljubljani, 1928. 151 strani.

Govekar je pisatelj, ki takoj osredotoči vso pozor-
nost čitatelja in ga drži v napetosti do konca. Njegovi
prsti čutijo utrip življenja, ki je pa največkrat živ-
ljenje mesa, da mu pod mastno tolščo le stežka za-
slutiš slabotni plamenček duha. To ni življenje, ki
si samo piše zakon svoj, to so cunje, ki plapolajo v
vetru, katerega podpihuje pohlep po denarju in spolna
strast. No, hotel je pokazati življenje po vojni razrva-
nega rodu, ki v slepilnem begu zunanjih pojavov ne
gleda na drugačno notranje ravnovesje, kakor mu ga
nudita ta dva najprimitivnejša vitalna motiva. Ti
ljudje resnično lažejo sebi in drugim, ne samo kon-
vencionalno nezavedno, pa se niti v sanjah ne za-
vedajo svoje nesramnosti, avtomatje, ki reagirajo le
na nagon, ki je nasprotje človeške individualnosti, na
spolni nagon. Govekar gleda le živi tok krvi in ga
prikazuje le nekoliko bolj umerjeno in lakonično kot
kedaj. Osebe so iz boljše oblečenih krogov, bankirji,
bogati posestniki, učiteljice in duhovniki. Tudi par
samomorov se izvrši. Zdi se, da prva polovica povesti
več obeta, kot spolni druga, dasi je pisatelj na koncu
v dveh parih naslikal nekako zarjo, ki naj oznanja
lepši čas: Lepa učiteljica Olga, ki plava v sumljivem
somraku banalnosti in brezokusnosti in ni poznala
druge ljubezni kot prostitucijo telesa z bogatim to-
varnarjem Stepišnikom, dobi skoraj po sili idealnega
bogatega posestnika Novaka, ki jo je ljubil od mla-
dosti, in je pripravljen pozabiti vse njene grehe. Iz
spoštovanja do vzdržnega Tolstojanca se porodi v nji
nova ljubezen, ki ni le prostitucija telesa, ljubezen
žene do moža, da bo mati otroku. Lahkoživcu Stepiš-
niku, zapeljivcu Olge, ki je pa iz praktičnih ozirov
vzel bogato Elzo, a zraven držal še druge ženske, pa
pokaže žena palico: »Ali boš samo mene rad imel,
ali pa si mrtev mož brez imetja.« Stepišnik se je
ustrafil in si rajši njo obdržal, močno ženo, ki bo
kmalu mati.

Govekar bi lahko napisal dober družabni roman,
ako bi se mogel oprostiti svoje manije, ki hoče vedno
dokazovati razkrajajoče sile družabnega organizma,
in ako bi hotel občutiti v svojih osebah najvažnejšo
resnico, da v vsakem organizmu, tudi v družabnem,
odseva daljni svet neopazno ustvarjajočega duha, po
katerem se organizem preraja in obnavlja. Saj se
marsikaj zgodi, pa vendar ni res, oziroma je brez
pomena.

Dr. J. S.

Dr. Anton Jehart: Iz Kaire v Bagdad. Slike
iz svetopisemskih dežel. Prvi del: Tisoč kilo-
metrov ob Nilu. Drugi del: Iz Gesena na
Sinaj.

Druga knjiga Znanstvene knjižnice Družbe sv. Mo-
horja v Celju, 1928/29.

Živalno pisani spis, pol potopis pol kulturna zgo-
dovina, nas vodi najprej v Aleksandrijo, nato ob Nilu
v Kairo, k piramidam, k razvalinam Memfisa, k
razvalinam stovratih Teb, na Elefantine in v Kairo
nazaj. Nato v Mozesovo deželo Gesen, v Suez in na